

The background of the entire slide features a repeating pattern of silhouettes of people of various ages and abilities. In the top half, the background is light blue with silhouettes in white and dark blue. In the bottom half, the background is light orange with silhouettes in white and dark blue. The silhouettes include children, adults, and elderly individuals, some using walking sticks, canes, or wheelchairs, representing a diverse population.

Lokale aanpak Bestaanszekerheid

Gemeente Zutphen

2025

Lokale aanpak Bestaanszekerheid Gemeente Zutphen

Mei 2025

Voorwoord

Bestaanszekerheid is geen beleidskeuze, maar een grondrecht

Iedere inwoner verdient een veilig thuis, toegang tot zorg en onderwijs en voldoende middelen om te leven. Toch leven in de gemeente Zutphen 1.400 inwoners in absolute armoede en hebben 2.000 huishoudens problematische schulden.

Wat we moeten doen om dit op te lossen weten we best. Lades vol rapporten, goede boeken van ervaringsdeskundigen ten spijt: het blijft vaak bij praten en te weinig doen. We willen dit tijt echt keren. Landelijk beleid blijft achter. Dus nemen we lokaal verantwoordelijkheid om het beter te doen.

Gemeente Zutphen moet een plek zijn van voorspelbaarheid, gelijkheid, toegankelijkheid en vertrouwen. Dit vraagt structureel beleid dat zekerheid biedt. Nu en in de toekomst.

Waarom is het zo belangrijk om hiermee aan de slag te gaan?

Iedere dag zien en horen wij wat bestaansonzekerheid met mensen doet. Inwoners lopen vast in regels en formulieren, er zijn gezinnen die geen uitweg meer zien, kinderen die opgroeien in stress en onzekerheid. Dat raakt ons diep. Dit is geen abstract beleidsvraagstuk. Het gaat om échte mensen, met échte zorgen.

Deze verandering vraagt veel, maar we doen het met overtuiging. We doen dit niet alleen als wethouders, maar als mensen die geloven dat bestaanszekerheid haalbaar is voor iedereen. Over twintig jaar willen we kunnen zeggen: we hebben bestaanszekerheid van mensen écht verbeterd. Dat is onze drijfveer.

Wat merkt de inwoner ervan?

We kunnen helaas niet in één klap complexe problemen oplossen. Er is niet per morgen woonruimte voor iedereen. Of voor iedereen een oplossing. Maar we gaan wel stevige stappen zetten. Dit doen we samen met onze partners.

We maken het makkelijker: minder regelingen en geen ingewikkelde procedures meer. Wie recht heeft op steun en al bij ons bekend is, hoeft niet langer zelf aan te kloppen. We gaan op zoek naar inwoners die hulp nodig hebben, maar ons nog niet weten te vinden. Juist hen willen we beter bereiken. Niemand mag buiten de boot vallen.

Dit is een stap richting een toekomst waarin bestaanszekerheid geen uitzondering is, maar een vanzelfsprekendheid. Waar iedereen kan leven zonder verlammeende geldstress. En die toekomst begint vandaag.

Wanneer zijn jullie tevreden?

Als niemand meer onnodig worstelt. Als steun vanzelfsprekend is en inwoners krijgen wat ze nodig hebben, zonder drempels of stress. Als bestaanszekerheid niet langer een belofte is, maar realiteit. Dat is ons doel. Daar werken we elke dag aan.

Eva Boswinkel & Jasper Bloem

Inhoud

Voorwoord	3
Inhoud	4
1. Inleiding.....	5
2. Visie	7
3. Randvoorwaarden voor succes	10
4. Aanpak	12
Ambitie 1: Een voldoende en voorspelbaar inkomen.....	14
Ambitie 2: Begeleiding en ondersteuning bij geldzorgen	16
Ambitie 3: Een plek om te wonen	18
Ambitie 4: Een zo groot mogelijke kans op ontwikkeling	20
Ambitie 5: Versterking van gezondheid en toegang tot zorg.....	22
Ambitie 6: Voldoende ruimte en mogelijkheden om mee te kunnen doen.....	24
5. Communicatie	26
6. Juridische randvoorwaarden	27
7. Vervolgstappen	28

Bijlage 1. Evaluatie schuldhulpverlening.....	29
Bijlage 2. Samenvatting interviews inwoners	32
Bijlage 3. Samenvatting interviews onderzoek werkenden	34
Bijlage 4. Input maatschappelijke partners.....	35

1. Inleiding

*een bestaan met voldoende en
voorspelbaar inkomen, een
woning, toegang tot onderwijs en
zorg en een buffer voor
onverwachte uitgaven*

Stel je voor: je wordt wakker en weet niet of je vandaag eten kunt kopen. Of de verjaardag van je kind kunt vieren. Of je morgen nog een dak boven je hoofd hebt. Misschien leef je op straat, met je kinderen naast je, terwijl de wereld doorgaat alsof jij onzichtbaar bent.

Voor velen is dat geen ver-van-mijn-bed-show. Het is hun realiteit.

Bestaanszekerheid is geen luxe, het is een fundamentele noodzaak: de grond onder onze voeten, de adem in onze longen. Een stabiel inkomen, een veilig thuis, toegang tot onderwijs en zorg, en een buffer voor als het leven onverwacht toeslaat.

Maar het gaat verder dan dat. Het is niet alleen wat je hebt, maar ook wie er voor je is.

Een goed gesprek, in de nabijheid van burens die je groeten en met een netwerk dat er voor je is wanneer het even lastig wordt.

Over twintig jaar willen we dat dit de norm is. Voor iedereen in de gemeente Zutphen. Niet alleen voor wie het al goed heeft, maar juist voor degenen die dreigen te vallen. Niemand wordt afgeschreven omdat het even misgaat. We luisteren. We handelen. We ondersteunen. Want iedereen verdient de kans om vooruit te komen.

*“Ook het hebben van
een sociaal netwerk is
hartstikke belangrijk”*

Mensen komen soms in moeilijke situaties terecht—dat is een realiteit van het leven. Maar tegenslagen mogen geen reden zijn om iemand los te laten. We bouwen aan een gemeente waar niemand wordt vergeten en waar vertrouwen in onze inwoners geen loze belofte is.

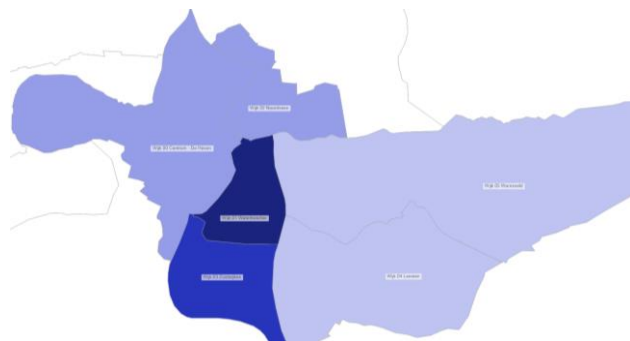
Niet alleen voor onszelf. Maar voor de generaties na ons. Zodat ook de kinderen van onze kinderen opgroeien in een wereld waar bestaanszekerheid geen wensdroom is, maar een logisch gegeven.

Want bestaanszekerheid is het fundament van een gezonde, eerlijke en veerkrachtige samenleving.

Enkele cijfers

In onze gemeente kampen bijna 2.000 huishoudens met problematische schulden. Bijna 1.400 inwoners leven in armoede¹. Circa 3.700 huishoudens en 1.000 kinderen zitten net boven de armoedegrens².

Ongeveer 23,5% (5.720) huishoudens hebben een voorziening in het sociaal domein (vanuit de Wmo, participatiewet of jeugdzorg).

Kinderen in gezinnen met een uitkering per wijk in Zutphen
(hoe donkerder, hoe hoger het percentage)

Bestaansonzekerheid treft veel mensen. Als het economisch tegenzit, raken er meer mensen in onzekerheid. Mensen in bestaansonzekerheid hebben vaak weinig grip op hun situatie, maar moeten wél veel zelf regelen. Hun inkomen is laag of wisselend, en ze zijn afhankelijk van allerlei regelingen om rond te komen.

Leeswijzer

In deze aanpak beschrijven we onze visie, de uitgangspunten en randvoorwaarden. Vervolgens werken we de zes ambities uit in een **langetermijnagenda** met doelen gericht op het duurzaam doorbreken van intergenerationele bestaansonzekerheid en **kortetermijnacties** met concrete acties voor de komende 2 jaar. Vervolgens geven we aan hoe we met communicatie aan de slag gaan en benoemen we de juridische randvoorwaarden en vervolgstappen. De quotes in deze aanpak komen uit de gesprekken met inwoners.

Dit om er samen aan bij te dragen dat over 20 jaar iedere inwoner van Zutphen leeft in bestaanszekerheid!

¹ CBS 2024 (conform nieuwe rekenmethode)

² Statline CBS: Laag en langdurig laag inkomen (voorlopige aantallen 2023)

2. Visie

*Over 20 jaar leeft iedere inwoner van Zutphen in
bestaanszekerheid*

*Zodat iedereen zich zonder verlamrende
(geld)stress kan ontwikkelen en met gelijke kansen
mee kan doen aan onze samenleving*

Dat is de visie van de gemeente Zutphen. We zetten ons in voor alle inwoners die worden bedreigd in hun bestaanszekerheid: mensen met een uitkering, werkenden met een te laag inkomen, ouderen met een smalle beurs of jongeren zonder perspectief.

We realiseren ons dat dit een ambitieuze visie is. Maar we geloven erin dat we alleen met een stevige ambitie daadwerkelijk iets kunnen veranderen voor onze inwoners.

Om onze visie te bereiken doorbreken we het huidige systeem. We organiseren ons anders en we rekenen af met generatiearmoede.

Het systeem doorbreken

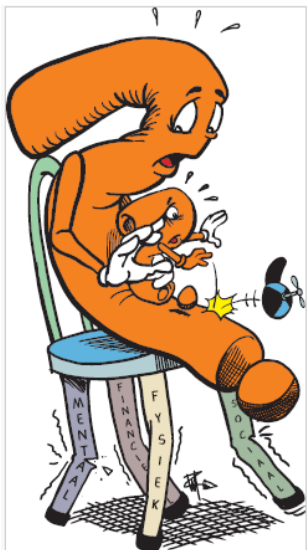
Een groot deel van de hulpvragen van inwoners kunnen we beantwoorden met algemene voorzieningen of met eenvoudige ondersteuning. Voor een deel van onze inwoners is meer intensieve en samenhangende hulp nodig. En dan wordt het vaak ingewikkeld.

*“Met zo’n
complex systeem
haal je het leven
uit het leven”*

Het huidige systeem zit de mensen én gezamenlijke oplossingen in de weg. Er zijn té veel regelingen; elk met eigen voorwaarden, afkomstig uit verschillende domeinen en loketten. Dit maakt het complex. Inwoners zien door de bomen het bos niet meer. Zij moeten over stevige organisatorische en administratieve vaardigheden beschikken om hier hun weg in te kunnen vinden.

Doorbreken generatiearmoede

Het ongeboren kind van ouders in armoede, krijgt dit al mee in het DNA. Leven met constante stress heeft direct effect. Een kind staat dan al met 3-0 achter voordat zijn of haar ontwikkeling start. Generatiearmoede betekent dat binnen één familie meerdere opeenvolgende generaties te maken hebben met uitsluiting -op financieel, sociaal of ander vlak-.

Gezinnen die in bestaansonzekerheid leven, missen vaak een stabiele basis. Waar een gezond bestaan rust op vier stevige pijlers - mentale, sociale, fysieke en financiële gezondheid-, moeten zij balanceren op een stoel waarvan de poten wankel zijn of soms zelfs ontbreken. Dit maakt het moeilijk om grip te krijgen op het leven en perspectief op de toekomst te ontwikkelen.

Uit onderzoek blijkt dat kinderen die opgroeien in armoede een grotere kans hebben om zelf later ook in armoede te leven. Vooral kinderen uit gezinnen met een uitkering hebben geen kansrijke start. Eenoudergezinnen met thuiswonende kinderen hebben het hoogste risico op armoede.³

We werken samen

We kunnen dit uiteraard niet alleen en dragen niet alleen de verantwoordelijkheid; we hebben hier anderen bij nodig.

Het **Rijk** is verantwoordelijk voor de financiële basis: een toereikend inkomen om van rond te kunnen komen. Het Rijk heeft in belangrijke mate invloed op de complexiteit aan regelingen. Zo regelt zij de hoogte van het sociaal minimum, het toeslagenstelsel en het fiscale beleid. Deze inzet is echter onvoldoende. We hebben het Rijk nodig als het gaat om veranderen van wetgeving. Door het sociaal minimum te versterken, regels en inkomensregelingen eenvoudiger te maken, budgetten te ontschotten en gemeenten voldoende geld en beleidsruimte te geven om hun werk goed te doen.

Daarnaast hebben we ook andere overheden en organisaties nodig. Zoals de **Provincie** en **woningcorporaties** als het gaat om het bouwen van voldoende woningen. De **zorgverzekeraars** om het toegankelijk maken van zorg en voor het kwijtscheldingsbeleid.

Als gemeente leveren wij het maatwerk. Dit doen we samen met onze **maatschappelijke partners**, die een belangrijke bijdrage leveren in het versterken van bestaanszekerheid op allerlei vlakken.

Elke partij heeft haar eigen verantwoordelijkheid. Om zo gezamenlijk te komen tot het bereiken van bestaanszekerheid voor onze inwoners.

Alleen ben je sneller, maar samen kom je verder.

³ Publicatie CBS 2023

Aansluiten bij en verbinden met lopende ontwikkelingen

Bestaanszekerheid raakt veel taken van de gemeente. Hieronder lees je een paar voorbeelden hoe.

Participatiewet in balans

Deze lokale aanpak Bestaanszekerheid raakt de “Participatiewet in balans” (22 april 2025). Dit is een wetswijziging gericht op een meer mensgerichte aanpak, met meer ruimte voor maatwerk, aansluitend op de mogelijkheden en omstandigheden van de mensen voor wie het is bedoeld.

Inwoner in beeld

Met het project ‘Inwoner in beeld’ zijn we al gestart met werken vanuit de uitgangspunten van bestaanszekerheid, zoals vertrouwen en gelijkwaardigheid. Het is één van de eerste stappen in het versterken van bestaanszekerheid. Met de lokale aanpak wordt ‘Inwoner in beeld’ hierin opgenomen en krijgt het project verdere inbedding en borging.

Beleidsvelden Sociaal Domein

Het beleid vanuit welzijn, jeugd, onderwijs, werk en inkomen draagt bij aan bestaanszekerheid. Vanuit alle domeinen leveren we een waardevolle bijdrage. Deze aanpak biedt hier belangrijke bouwstenen voor.

Sterke wijken

De lokale aanpak Bestaanszekerheid heeft ook een stevige verbinding met het programma Sterke Wijken. Sterke Wijken kijkt wat wijken, buurten en inwoners nodig hebben. Met de lokale aanpak Bestaanszekerheid geeft de gemeente richting aan haar rol hierin. We werken allebei vanuit hetzelfde principe: de inwoner staat centraal.

Omgevingsvisie

In de Omgevingsvisie Zutphen worden veel ambities van de gemeente vertaald naar hoe de gemeente Zutphen er in de toekomst uitziet. Thema's die hierin terugkomen die raken aan bestaanszekerheid zijn: ruimte voor betaalbare en duurzame woningbouw in vitale wijken, een gezonde leefomgeving met aandacht voor klimaatadaptatie, bereikbaarheid en lokale werkgelegenheid, sociale samenhang en toekomstbestendige voorzieningen.

3. Randvoorwaarden voor succes

*Dichtbij, zonder drempels en hoepels.
In gesprek met een luisterend oor.
Vanuit vertrouwen. Doen wat nodig is.*

De visie is gebaseerd op vier uitgangspunten: vertrouwen & gelijkwaardigheid, doen wat nodig is, professionaliteit en samenwerking.

Deze uitgangspunten worden door de geïnterviewde inwoners en maatschappelijk partners omarmd en als duidelijke rode lijn vertaald naar drie randvoorwaarden. Alleen als hieraan is voldaan, kunnen we slagen in het bereiken van onze ambities. De randvoorwaarden zijn:

A. Vindbare en begrijpelijke informatie

Veel inwoners, maar ook partners, weten belangrijke informatie niet te vinden. Bijvoorbeeld als het gaat over waar ze met hun vraag terecht kunnen of wat er aan hulp mogelijk is. Informatie is lastig te vinden en is versnipperd.

En als een inwoner of partner dan op de juiste plek is beland, dan is de informatie vaak ingewikkeld of verwarrend. Procedures, aanvraagformulieren, brieven of mails kunnen makkelijker.

We willen dat inwoners en partners ons en onze informatie makkelijk kunnen vinden. En begrijpen wat we zeggen, schrijven en vragen.

B. Simpel & integraal organiseren

Minder regelingen, eenvoudige toegang en aanmeldingsprocedures. Met benaderbare aanspreekpunten in de wijken, bij wie je laagdrempelig aan kunt kloppen, die kleine vragen zo oplossen, de weg weten en professionals erbij halen (in plaats van doorverwijzen).

De inwoner en zijn of haar hulpvraag staat centraal, niet hoe wij als gemeente en onze samenwerkingspartners georganiseerd zijn.

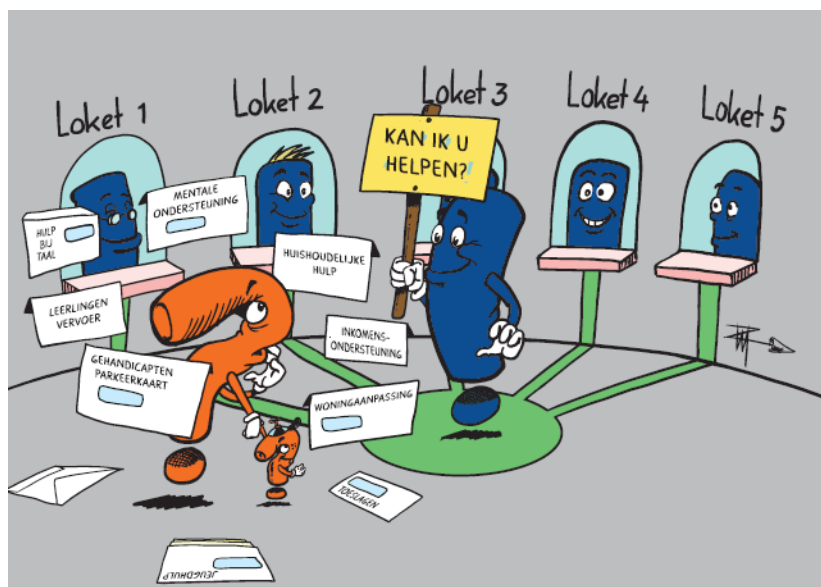
*“Niet
doorverwijzen
maar erbij halen”*

“Het zal wel handig zijn als er gewoon één punt is waar je het probleem neerlegt en dat daar vanuit gekeken wordt van: hoe kunnen we jou het beste helpen?”

Het maakt niet uit op welke plek een vraag binnenkomt. We leiden de inwoner er doorheen; niet andersom. En we zorgen er ‘achter de schermen’ voor dat de vraag op de goede plek terecht komt.

Daarom is het essentieel dat verschillende afdelingen binnen de gemeente niet langs

elkaar werken, maar juist samen optrekken. Wanneer we afdelingen verbinden, ontstaat er een sterk netwerk rondom de inwoner. Geen versnipperde hulp, geen losse eindjes – maar een geïntegreerde aanpak die zich aanpast aan wat iemand écht nodig heeft.

De ondersteuning en hulp is vanuit het Rijk echter verkokerd georganiseerd; we moeten ons op elk onderdeel apart verantwoorden. Dat maakt dat we de vragen van inwoners nu vaak nog apart oppakken, vanuit verschillende disciplines. Een omslag naar een integrale aanpak vraagt tijd. We nemen het perspectief van de inwoner als vertrekpunt en passen “doorbraakdenken” toe, zodat regels nooit een belemmering vormen maar juist ruimte bieden voor echte oplossingen.

“Gewoon... dat ze daar niet aan voorbijgaan, dat er wel echt wordt gekeken naar: wat speelt er allemaal eigenlijk?”

C. Vanuit de inwoner & vertrouwen

Onder randvoorwaarde twee omschreven we hoe we inwoners en hun hulpvragen centraal willen stellen in onze aanpak.

Dit vraagt – naast een brede blik- ook vertrouwen en een luisterend oor. De inwoner houdt het stuur, we nemen het niet over, maar zitten ernaast en kijken samen naar wat er kan en nodig is.

Wat er nodig is, is niet voor iedereen hetzelfde. Een oplossing is dan meer passend, duurzaam en kost minder tijd en geld.

Dit doen we ook op deze manier in ons programma Sterke Wijken; Anders Denken Doen en Organiseren (ADDO- methode). Hier trekken we samen in op.

4. Aanpak

“Als je mensen vrijdags naar de voedselbank ziet gaan, dan denk je, in dit rijke land waar mensen kapitalen hebben, miljonairs leven, staan mensen met een tasje voor de voedselbank”

De aanpak Bestaanszekerheid is gebaseerd op onze visie, uitgangspunten en randvoorwaarden. Deze zijn vervolgens gespecificeerd in zes ambities. Elke ambitie leidend naar concrete actieplannen. Om zo stappen te zetten naar bestaanszekerheid voor al onze inwoners.

Zes ambities

De aanpak Bestaanszekerheid bestaat uit de volgende zes ambities :

1. een voldoende en voorspelbaar inkomen
2. begeleiding en ondersteuning bij geldzorgen
3. een plek om te wonen
4. een zo groot mogelijke kans op ontwikkeling (met name voor kinderen)
5. versterking van gezondheid en toegang tot zorg
6. voldoende ruimte en mogelijkheden om mee te doen aan de maatschappij

Verkenning

Voor de uitwerking van de langetermijnaanpak en acties, hebben we gebruik gemaakt van bestaande rapporten en onderzoeken.

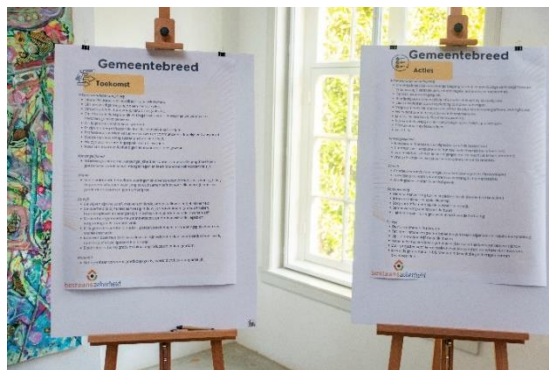
Daarnaast hebben we veel waardevolle informatie opgehaald in bijeenkomsten en gesprekken met maatschappelijke partners en inwoners. Drie van onze partners hebben inwoners geïnterviewd over bestaanszekerheid en wat er nodig is om onze visie te bereiken. Tot slot is een aantal werkenden in bestaansonzekerheid voor een afstudeeropdracht geïnterviewd.

De uitkomsten van de interviews met inwoners die door de partners zijn afgenomen staan in bijlage 2. De resultaten van de interviews met werkenden zijn in bijlage 3 terug te vinden. De opbrengsten uit de bijeenkomsten met partners zijn in bijlage 4 weergegeven.

Er is heel veel opgehaald. Niet alles kunnen we tegelijk oppakken. We geven per ambitie aan met welke acties we nu gaan starten. Elke twee jaar kijken we als gemeente, samen met onze partners waar we staan en bepalen op basis daarvan met welke acties we doorgaan en met welke nieuwe acties we starten. Per wijk zijn ook specifieke aandachtspunten benoemd. Bij de verdere uitwerking van de acties nemen we dit mee.

“Op het moment dat ik aan het overleven ben, dan zijn emoties ook meer aanwezig dan anders. Dan heb je minder alles op een rijtje. Daar mag best wel wat meer ondersteuning in zijn”

We kunnen het als gemeente zeker niet alleen en daarom was het geweldig te ervaren dat zo veel samenwerkingspartners meedenken en klaarstaan. Er zit veel energie en de urgentie wordt breed gevoeld. Iedereen wil vooral aan de slag!

Uitwerking ambities

Om deze ambities te realiseren hebben we langetermijndoelen en kortetermijnacties geformuleerd. We gaan werken met een uitvoeringsagenda, zodat we in beeld houden waar we aan werken, maar ook nog kunnen bijsturen als zich nieuwe kansen voordoen of onze omgeving verandert.

We starten de komende twee jaar met het realiseren van de acties en het verbinden en richten van wat we als gemeente al doen: als we nieuw beleid opstarten is bestaanszekerheid daar onderdeel van en we verkennen hoe verschillende projecten (van onszelf en van partners) die bijdragen aan bestaanszekerheid elkaar kunnen versterken. Daarnaast is communicatie en lobby een belangrijk instrument. Na 2 jaar bepalen we hoe we verder gaan richting 2045.

Financiën

De voorgestelde aanpak vereist in eerste instantie geen extra budget voor de komende twee jaar, aangezien het vooral draait om een andere manier van werken en organiseren. Voor zover nu te overzien, kunnen de beschikbare middelen de lokale aanpak Bestaanszekerheid in deze periode ondersteunen. Gezien de financiële situatie van de gemeente, is deze keuze een bewuste en verantwoorde stap.

De uitvoeringsagenda die naar aanleiding van deze aanpak wordt opgesteld, biedt een concrete uitwerking van acties. Sommige acties vragen incidenteel om extra middelen. Deze kunnen worden gedekt uit bestaande reserves die aansluiten op dit doel. Hiervoor volgt een separaat voorstel na het opstellen van de uitvoeringsagenda. Daarnaast onderzoeken we mogelijkheden voor externe financiering.

Hoewel deze aanpak geen directe financiële besparing oplevert, verschuift de inzet van middelen naar effectievere begeleiding en ondersteuning. Het vereenvoudigen van toegang, aanvraagprocedures en regelingen vermindert administratieve lasten en verlaagt zorg- en uitvoeringskosten. Deze besparingen aan de achterkant benutten we om extra ondersteuning voor inwoners aan de voorkant mogelijk te maken. Zo zorgen we ervoor dat middelen doelgericht worden ingezet voor degenen die ze het meest nodig hebben.

Ambitie 1: Een voldoende en voorspelbaar inkomen

“Er zijn heel veel ondersteuningsmaatregelen, maar als je daar gewoon dan net steeds naast vist of zo, dan ga je daar ook niet meer in verdiepen (...) Ik krijg een beetje zo de houding zo van, nou laat maar ik doe het zelf wel”

Wat is een voldoende en voorspelbaar inkomen?

Een voldoende en voorspelbaar inkomen heb je als je alle rekeningen kunt betalen, zoals: huur, zorgverzekering, energie, internet, en je boodschappen en kleding voor je kinderen. Maar ook om mee te kunnen doen en je te kunnen ontwikkelen. Bijvoorbeeld met een lidmaatschap van een vereniging of sport, een laptop of een verjaardag vieren. En dat je onverwachte uitgaven kunt opvangen. Ben je bijvoorbeeld afhankelijk van je auto voor je werk? Of heb je extra zorgkosten? Zo zijn er onverwachte kosten die per persoon kunnen verschillen.

Voor veel mensen is een voldoende en voorspelbaar inkomen niet vanzelfsprekend. Dit geldt niet alleen voor mensen met een uitkering, maar ook voor mensen met bijvoorbeeld sterk wisselende inkomsten of voor zelfstandig ondernemers die de touwtjes niet meer aan elkaar kunnen knopen.

Wat willen we bereiken?

Voor diegenen die (tijdelijk) financieel niet rondkomen willen we als gemeente een vangnet zijn. Samen met verschillende partners bieden we laagdrempelige financiële hulp.

De regelingen en voorwaarden voor ondersteuning zijn nu soms nog complex. Zo kunnen zelfstandig ondernemers vaak moeilijk het daadwerkelijk inkomen aantonen, waardoor ze niet in aanmerking komen voor inkomensondersteuning. Of vallen mensen voor één regeling net buiten de boot, maar komen ze wel voor iets anders in aanmerking.

Met onder andere de inzet van minimaregelingen willen we dat iedereen mee kan doen, met extra focus op gelijke kansen voor kinderen. Dit willen we ook makkelijker maken. In Zutphen kennen we zeven regelingen voor inwoners met een laag inkomen, met daarbinnen nog verschillende categorieën. Dit zijn de meedoenregeling, kindpakket, gemeentepolis, bijzondere bijstand, individuele inkomenstoeslag, individuele studietoelage en vergoeding chronisch zieken en gehandicapten.

Daarnaast zijn er nog kwijtscheldingen, landelijke regelingen (zoals toeslagen, kindgebonden budgetten, energiefonds) en de inzet van fondsen en andere partners. Met elk hun eigen voorwaarden en regels.

Vanuit GelreWerkt! ondersteunen we werkenden, werkzoekenden en met ontslag bedreigde medewerkers bij vraagstukken rondom het vinden en behouden van werk en persoonlijke ontwikkeling. Daarnaast ondersteunen we kwetsbare jongeren in de overgang van opleiding naar duurzaam werk en begeleiden we vroegtijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie terug naar school, praktijkleren of werk. Ook zijn we er voor zelfstandig ondernemers en voor inwoners met uitkering die een grotere afstand tot de arbeidsmarkt hebben.

Lange termijn agenda

Om te zorgen voor een voldoende en voorspelbaar inkomen:

1. kunnen meer inwoners rondkomen, omdat hun financiële basis stabiel en op orde is
2. hebben meer inwoners een passende baan of daginvulling (werk of maatschappelijk participatie)
3. bereiken we meer inwoners door een eenvoudiger en toegankelijker ondersteuningssysteem

Wat gaan we de komende 2 jaar doen

Doel	Acties
Versterken van de financiële basis	Verstrekken van inkomensondersteuning op basis van besteedbaar inkomen Organiseren van een buffer voor inwoners die te maken krijgen met inkomensschommelingen We doen mee in de pilot jongvolwassenen (Stichting Urgente Noden)
Simpel organiseren van inkomensondersteuning	We ontwikkelen één gestandaardiseerde aanvraag , met zo min mogelijk bewijslast We kennen ambtshalve toe waar dat past We bundelen minimaregelingen
Vindbare en begrijpelijke informatie	We sluiten aan bij de inwoner met hulp van ervaringsdeskundigen (zie communicatie) We onderzoeken mogelijkheden voor automatische informatie-uitwisseling met UWV/ SVB
Denken en werken vanuit de inwoner	We sluiten aan bij of organiseren wijkbijeenkomsten voor casuïstiek en deskundigheidsbevordering Versterken rol procesregisseurs bestaanszekerheid met zichtbaarheid in de wijk en snel en daadkrachtig handelen als gids bij complexe vragen
Inzet op ontwikkeling en duurzame re-integratie	Met de doorontwikkeling van het Sociaal Ontwikkelbedrijf ook inzetten op duurzame ontwikkeling van jongeren, groter bereik niet-uitkeringsgerechtigden, simpel switchen en vormen van werk combineren met leren en ontwikkelen

Ambitie 2: Begeleiding en ondersteuning bij geldzorgen

Wat zijn geldzorgen?

Geldzorgen zijn zorgen over je persoonlijke financiën. Mensen maken zich zorgen over het betalen van rekeningen, het oplopen van schulden of het hebben van voldoende inkomen. Vaak lukt het om deze zorgen zelf op te lossen met hulp van familie, vrienden of door toegang tot duidelijke informatie. Als gemeente zorgen we voor makkelijke informatie, maar ook voor een vangnet als iemand hulp nodig heeft.

Schuldhelp als integraal onderdeel bestaanszekerheid

We zien schuldhulp als een integraal onderdeel van onze bredere inzet

voor bestaanszekerheid. Geldzorgen gaan vaak samen met andere problemen, zoals gezondheid, inkomen en wonen. Niet alle inwoners weten wat ze moeten doen als er geldzorgen ontstaan. Daarom zorgen wij als gemeenten voor heldere informatie en een makkelijke toegang tot hulp. We zetten in op een bredere en proactieve aanpak bij geldzorgen. Naast de hulp bij het aflossen

van schulden is de inzet op preventie, begeleiding, voorzorg en nazorg nog belangrijker. We kijken naar het verhaal achter de schuld.

Begeleiding en coaching is een centraal instrument, met als uitgangspunt: iedereen zo financieel zelfstandig mogelijk maken. Met

instrumenten zoals financiële begeleiding en budgetbeheer, zorgen we ervoor dat inwoners zelf weer aan het stuur kunnen zitten en dat geldzorgen al in een vroeg stadium worden gesignaleerd.

Wat willen we bereiken?

Als gemeente vinden we het belangrijk om geldzorgen vroeg te signaleren en passende begeleiding te bieden, zodat financiële problemen niet groter worden. Op basis van de evaluatie schuldhulp, de interviews en de eerste bevindingen van de Rekenkamer, hebben we een uitvoeringsplan voor het begeleiden en ondersteunen bij geldzorgen ontwikkeld. De evaluatie van het beleidsplan Schuldhelp is te vinden in bijlage 1.

Voor deze aanpak hanteren we de volgende uitgangspunten⁴:

- **Laagdrempelige toegang en persoonlijk contact:** inwoners en ondernemers worden niet geconfronteerd met ingewikkelde regels of aanvragen, maar worden benaderd vanuit vertrouwen, gelijkwaardigheid, persoonlijk contact en maatwerk waar nodig. Waarbij inwoners zo snel als mogelijk, uiterlijk binnen vier weken, worden gesproken na hun aanmelding.
- **Preventieve interventies en financiële educatie voor alle inwoners:** een belangrijk speerpunt is het voorkomen van

“Maar ook zulke aardige meelevende mensen die dan zeggen, ..kun je ook een keer wat leuks doen. Op een heel menselijke manier, ja, daar doet Zutphen het denk ik heel goed in”

⁴ De uitgangspunten zijn gebaseerd op artikel 2 lid 4 Wet gemeentelijke schuldhulpverlening

geldzorgen. Naast het bieden van ondersteuning bij het aflossen van schulden, investeren we in preventieve acties. Via budgetbegeleiding, trainingen, financiële voorlichting en nazorg leren inwoners inzicht krijgen in hun inkomsten en uitgaven. Trainingen voor zowel jongeren als volwassenen helpen niet alleen directe schulden aan te pakken, maar ook de oorzaken achter de geldzorgen.

- **Integrale samenwerking:** geldzorgen komen nooit alleen. De ondersteuning rondom een voorspelbaar inkomen, toegankelijke zorg, passende huisvesting en maatschappelijke participatie kunnen samengaan met geldzorgen. Daarom werken wij samen met verhuurders, zorgverzekeraars, energie- en waterbedrijven voor onze aanpak Vroegsignalering. Deze samenwerking is vastgelegd in het Landelijk Convenant Vroegsignalering vanuit de Nederlandse Vereniging voor Volkskrediet (NVVK). Daarnaast werken wij binnen de gemeente samen met onze collega's. Het voorveld is belangrijk

Lange termijn agenda

Inwoners zijn, eventueel met ondersteuning, financieel redzaam. We willen dat:

1. inwoners minder schulden hebben en eerder hulp zoeken bij geldzorgen en/of beginnende schulden
2. de financiële zelfredzaamheid van inwoners groter is
3. jongeren minder geldstress ervaren door een betere financiële basiskennis en financiële vaardigheden

om onze inwoners te vinden. Zichtbaarheid in de wijken is daarom cruciaal voor een integrale samenwerking.

- **Kinderen en jongeren:** We zetten extra in op gezinnen met kinderen om hen gelijke kansen te bieden. Bij vroege signalen van financiële problemen in gezinnen met inwonende kinderen, nemen we proactief contact op. We bieden gerichte ondersteuning om hen te helpen hun financiën op orde te krijgen, zoals het aanvragen van inkomensondersteuning voor de kinderen via het Kindpakket. Daarnaast helpen we jongeren hun financiën op orde te krijgen door betere financiële basiskennis en toegankelijke informatie.

Wat gaan we de komende 2 jaar doen

Doel	Acties
Inwoners hebben minder schulden en zoeken eerder hulp	Vindbare en begrijpelijke informatie geven Zichtbaarheid vergroten in de wijken door intensivering van de samenwerking met het netwerk Door ontwikkelen aanpak vroegsignalering
Financiële zelfredzaamheid is groter	Financiële trainingen voor jong en oud; ook voor ZZP-ers Uitbreiden aanpak nazorg door budgetbegeleiding tijdens het hele traject Optimaliseren budgetbeheer
Jongeren ervaren minder geldstress	Ontwikkelen van trainingen financiële zelfredzaamheid Inzet van toegankelijke informatie op sociale media Integrale aanpak ontwikkelen om schulden op te lossen

Ambitie 3: Een plek om te wonen

Wat is een plek om te wonen?

Een plek om te wonen is meer dan alleen een dak boven je hoofd. Het is een veilige, stabiele en betaalbare woning waar je tot rust kunt komen, je thuis kunt voelen en je leven kunt opbouwen. Voor veel mensen is het vinden van zo'n plek niet vanzelfsprekend. De woningmarkt is krap, huren zijn hoog en betaalbare koopwoningen zijn schaars. Vooral jongeren, starters, mensen met een laag inkomen en mensen in een kwetsbare positie hebben moeite om een passende woning te vinden.

Sommige inwoners raken zelfs hun woning kwijt en worden dak- of thuisloos. Dat heeft vaak grote gevolgen voor gezondheid, veiligheid, inkomen en sociale contacten. Zonder een stabiele woonplek is het moeilijk om mee te doen in de samenleving en toekomstperspectief op te bouwen.

Wat willen we bereiken?

Als gemeente willen we zorgen voor voldoende, betaalbare en passende woningen voor iedereen.

- We stimuleren en ondersteunen **woningbouwprojecten** voor diverse doelgroepen. Dit betekent dat we woningen (laten) bouwen of renoveren die passen bij de behoeften van starters, gezinnen en ouderen. Waarbij we ook kijken naar creatieve woonvormen als woningdelen, flexwonen, etcetera. Daarbij richten we ons op zowel huur- als koopwoningen, met speciale aandacht voor betaalbaarheid. We zijn hiervoor afhankelijk van veel andere overheden en partners in de regio.

- We houden het aandeel **sociale huurwoningen** op peil uit door samen te werken met woningcorporaties aan het realiseren van meer sociale huurwoningen. Betaalbare en stabiele huren zijn hierbij essentieel, zeker voor mensen met een laag of middeninkomen. We zijn hierbij sterk afhankelijk van het landelijk beleid. Zo dreigt een aanzienlijk deel van geplande bouwplannen niet door te gaan, als de onlangs aangekondigde huurbevriezing doorgaat.
- Ook zetten we in op het **voorkomen en tegengaan van (verborgen) dakloosheid**. Dit doen we door tijdige signalering, begeleiding en het bieden van opvang en doorstroombmogelijkheden. Niemand zou op straat mogen belanden door gebrek aan woonruimte of begeleiding.
- Daarnaast vinden we het belangrijk dat woningen **gezond en veilig** zijn. Dat betekent: zonder schimmel, vocht of andere gezondheidsrisico's. Hierin werken we samen met huurders, verhuurders en partners in de regio.
- We zorgen voor passende woonvormen, zoals **beschermd wonen** voor mensen die (tijdelijk) begeleiding nodig hebben om zelfstandig te wonen. Hiermee bieden we een veilige en stabiele woonomgeving voor mensen met een psychische of sociale kwetsbaarheid.
- We hebben aandacht voor **verduurzaming** van woningen, omdat dit (naast energiebesparing en – vergroening) bijdraagt aan het verlagen van de woonlasten.

Het woningtekort is een complex probleem dat samenwerking vraagt. Alleen dan kunnen we de woningnood echt aanpakken.

Momenteel wordt gewerkt aan het nieuwe volkshuisvestingsprogramma, waarin onderstaande agenda en acties op het versterken van bestaanszekerheid worden meegenomen.

Lange termijn agenda

Om te zorgen voor een plek om te wonen voor iedereen, gaan we:

1. meer betaalbare woningen realiseren
2. (verborgen) dakloosheid voorkomen en daklozen snel helpen aan een veilig, stabiel onderkomen
3. beter passende, gezonde en duurzame woningen stimuleren

Wat gaan we de komende 2 jaar doen

Doel	Acties
Voldoende betaalbare en passende woningen	We zetten in op extra woningen. We sluiten overeenkomsten met ontwikkelende partijen om betaalbare woningen ook beschikbaar te houden voor inwoners die dat nodig hebben. Het beleid hiervoor is uitgewerkt in het Afwegingskader woningbouw en de beleidsregel betaalbare woningen gemeente Zutphen. De ambities op betaalbaarheid, urgentie en wonen voor aandachtsdoelgroepen krijgen een plek in het op te stellen volkshuisvestingsprogramma. We verkennen ook of kamerverhuur, woningsplitsen en hospitaverhuur een middel kunnen zijn.
Voorkomen (verborgen) dakloosheid	We continueren, en actualiseren waar nodig, de afspraken met woningcorporaties over het voorkomen van dakloosheid, betaalbaar wonen en ondersteuning bij financiële problemen. We werken samen op het gebied van vroegsignalering, woonruimte voor kwetsbare groepen en leefbaarheid in wijken. Meer mogelijkheden voor kwetsbare jongeren door Housing First en Kamers met Aandacht.

Ambitie 4: Een zo groot mogelijke kans op ontwikkeling

Wat is een zo groot mogelijke kans op ontwikkeling?

Ieder kind verdient de kans om zich goed te ontwikkelen. Thuis, op school én daarbuiten. Toch is dat niet voor elk kind vanzelfsprekend. Kinderen die opgroeien in gezinnen met minder geld of andere zorgen, beginnen al met achterstand in de wieg; baby's van rijkere ouders hebben vier maanden na de geboorte een aanzienlijk kleinere kans op overgewicht en achterstanden dan hun leeftijdsgenootjes met minder welvarende ouders.

Ze hebben minder toegang tot goede opvang, begeleiding of activiteiten buiten schooltijd. Ook kunnen leerproblemen of sociale uitdagingen daardoor eerder ontstaan of verergeren.

Steeds meer jongeren raken verslaafd; aan social media (van speeltijd naar schermtijd) en aan verschillende vormen van drugs. Met als gevolg een grote kans op een slechte start en problemen in de toekomst.

We zien dat deze verschillen dan vaak al op jonge leeftijd ontstaan. En zonder hulp worden die verschillen vaak alleen maar groter.

Wat willen we bereiken?

We willen dat alle kinderen gezond, kansrijk en veilig opgroeien. We zetten ons extra in voor de kinderen voor wie die dit (nog) niet geldt. Door versterking van de pedagogische samenleving en de sociale basis van jongeren. En door kwetsbare jongeren te ondersteunen op verschillende leefgebieden met een integrale aanpak. Zodat we de kansengelijkheid en bestaanszekerheid ook voor deze kinderen vergroten.

Hier dragen we aan bij vanuit ons jeugdbeleid, onderwijshuisvestingsbeleid, onze visie op een soepele overgang van jeugd naar volwassene, de hervormingsagenda jeugd en de aansluiting van jeugd in de doorontwikkeling van het Sociaal ontwikkelbedrijf en bij schuldhulp (zie ambitie 1 en 2).

Met het ontwikkelen van nieuw jeugd- en jongerenbeleid, hebben we aandacht voor het **beter bereiken** van de jongeren en **aansluiten** op wat zij nodig hebben. **Kansrijke start** (1e 1000 dagen van een kind) is geïntegreerd in onze reguliere werkwijze en houdt onze aandacht. Ook willen we de **ondersteuning** naar onderwijs of begeleiding voor de groep kwetsbare jongeren **soepeler** laten verlopen. Door bijvoorbeeld het doorstroompunt en werkcoaches meer met elkaar te verbinden.

Met het programma 'Preventie met gezag' voorkomen we dat kinderen en jongeren van 8 tot en met 27 jaar in aanraking komen met ondermijnende criminaliteit of daarin doorgroeien.

We willen dat meer kinderen en jongeren kunnen **leren en mee kunnen doen**. Daarom zetten we in op brede programma's die kinderen en jongeren stimuleren in hun talenten, zelfvertrouwen en ontwikkeling. Zoals met buitenschoolse begeleiding en activiteiten waarbij scholen, welzijnswerk en ouders samenwerken. Ook versterken we het **jongerenwerk**, vooral in wijken waar de ontwikkelkansen van jongeren onder druk staan.

We zetten **preventieve activiteiten en lichte jeugdhulp** in voor kinderen met risicofactoren. We streven ernaar dat opvoeden weer normaal is. Gespecialiseerde jeugdhulp zetten we in als het écht nodig is. We gaan uit van de kracht van onze inwoners en zetten in op een sterke inclusieve samenleving waarin iedereen mee kan doen.

Lange termijn agenda

Om te zorgen voor een zo groot mogelijke kans op ontwikkelen willen we:

1. meer kinderen en jongeren bereiken om mee te kunnen doen
2. de talenten, zelfvertrouwen en ontwikkeling van kwetsbare jongeren stimuleren
3. de sociale basis versterken van kwetsbare jongeren

Wat gaan we de komende 2 jaar doen

Doel	Acties
Meer kinderen en jongeren bereiken om mee te doen	Inzet van jongerenwerk in scholen en straatcoaches structureel inzetten en verbreden Onderzoeken mogelijkheden brede preventieve aanpak en activiteiten in en rondom school en buurt Betrekken van jongeren bij initiatieven in de wijk Meer mogelijkheden voor ontmoeting creëren
Talenten & ontwikkeling stimuleren	Informeren en deskundigheid bevorderen van ouders Huiswerkbegeleiding en extra ondersteuning bieden op scholen Stimuleren gezonde voeding op scholen
Versterken sociale basis	Integrale aanpak soepele overgang van jeugd naar volwassenheid Meer ontwikkelplekken voor jongeren naar opleiding, behalen startkwalificatie of werk (aansluiting bij sociaal ontwikkelbedrijf) Deelname programma Preventie met gezag

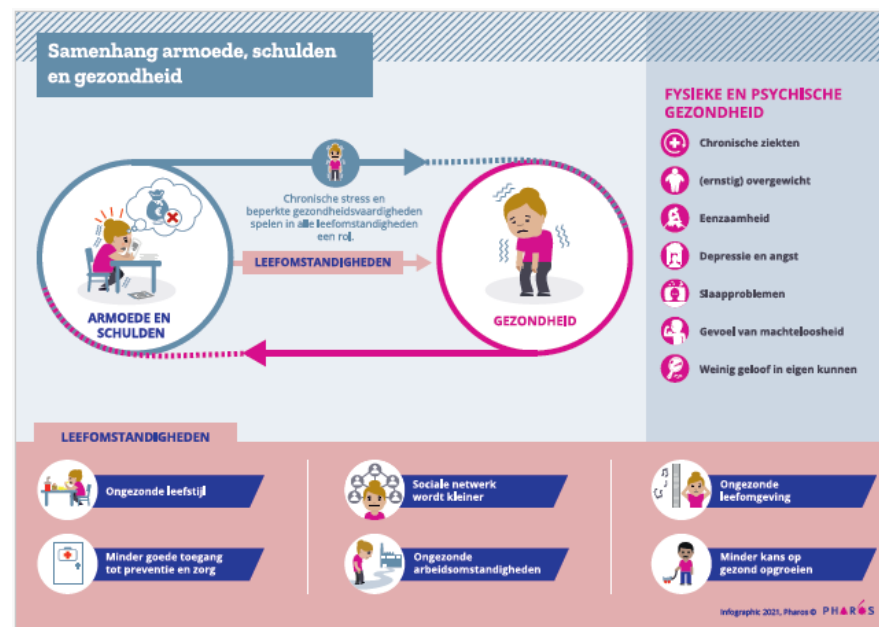
Ambitie 5: Versterking van gezondheid en toegang tot zorg

Wat is versterking van gezondheid en toegang tot zorg?

Iedere inwoner moet kunnen rekenen op passende zorg en ondersteuning, wanneer dat nodig is. Zodat iedereen op een gezonde en prettige manier zo zelfstandig mogelijk kan leven en wonen. Gezondheid gaat verder dan alleen zorg. Het begint bij goed geïnformeerd zijn, gezond leven en elkaar kunnen helpen. Toch is dit niet voor iedereen vanzelfsprekend.

Inwoners weten soms de weg naar hulp niet te vinden of ervaren drempels bij het krijgen van zorg. Ook zien we dat bepaalde groepen – zoals jongeren, ouderen of mantelzorgers – extra ondersteuning nodig hebben.

Er is een sterke wisselwerking tussen armoede en gezondheid. Uit onderzoek blijkt dat inwoners in een kwetsbare positie (met een laag inkomen en een lage opleiding) gemiddeld 15 jaar in mindere goede gezondheid leven⁵. Mensen die moeite hebben om rond te komen zijn minder vitaal en hebben meer stress. Armoede maakt letterlijk ziek, zowel mentaal als fysiek. En andersom; mensen komen vaak in een negatieve spiraal terecht.

Wat willen we bereiken?

We zetten ons in om gezondheidsachterstanden te verminderen. Zodat iedereen (mentaal en fysiek) gezond kan opgroeien en leven. Hier dragen we aan bij vanuit het gezondheidsbeleid (tm 2025) en het Integraal plan van aanpak GALA (t/m 2026).

⁵ Bron: Pharos

Vanuit het gezondheidsbeleid geven we prioriteit aan wijken en buurten waar veel gezondheidsachterstanden zijn. Het gaat hierbij om een **gezonde leefomgeving** en een laagdrempelig **preventieaanbod**.

Zo willen we kinderen **gezondheidsvaardigheden** leren op het gebied van gezonde voeding en beweging. Of bieden we volwassenen laagdrempelig informatie en begeleiding voor een gezondere levensstijl.

Bij een gezonde leefomgeving gaat het om voldoende groen en ruimte om te **spelen, bewegen en ontmoeten**.

We willen **eenzaamheid** onder inwoners voorkomen. Tevens versterken wij de ondersteuning aan **mantelzorgers**, zodat zij sterker en veerkrachtiger in hun zorgrol kunnen staan.

We zorgen **voor toegankelijke en laagdrempelige ondersteuning**. Waar inwoners met een hulpvraag steun krijgen van hun netwerk en vrijwilligers. En waarbij ze gebruik kunnen maken van toegankelijke en laagdrempelige voorzieningen, zoveel mogelijk in de wijk. Daarbij hebben we bijzondere aandacht voor kwetsbare groepen (bijv. ouderen en jongeren). Er zijn voldoende voorzieningen in de buurt om hen te ondersteunen, zoals sociaal werkers en een formuliereninloop. Dit is in nauwe verbinding met Sterke Wijken.

Met **inkomensregelingen** dragen we bij aan het betaalbaar houden van gezondheidsbevordering; zoals bijvoorbeeld de gemeentepolis, bijzondere bijstand en meedoenregelingen (zie ambitie 1).

Lange termijn agenda

Om de toegang tot zorg en gezondheid te versterken willen we:

1. meer inwoners een betere (mentale en fysieke) gezondheid ervaren
2. toegankelijke, laagdrempelige ondersteuning dichtbij huis bieden
3. een eenvoudige en makkelijk vindbare toegang tot ondersteuning en zorg voor wie dat nodig heeft

Wat gaan we de komende 2 jaar doen

Doel	Acties
Bevorderen gezonde levensstijl	Inzet brugfunctionaris waar mogelijk structureel inzetten & uitbreiden Opzetten pilot met zorgverzekeraars voor verbeteren positieve gezondheid
Toegankelijke en laagdrempelige ondersteuning dichtbij	Met maatschappelijke partners in de wijken aanwezig en zichtbaar zijn met voldoende voorzieningen (in verbinding met Sterke Wijken) Buurten met veel gezondheidsachterstanden prioriteit geven Gezondheidseducatie en beweegactiviteiten op scholen en wijken met veel kinderen in arme gezinnen
Simpel organiseren van ondersteuning	Beschikkingen voor langere termijn afgeven voor een Wmo-voorziening bij blijvende beperkingen Financiële drempels voor (gezondheids)zorg en preventie verminderen door beter bereik van minimaregelingen Bij aanmelding zo snel mogelijk in gesprek , met een brede uitvraag en warmer overdracht (erbij halen)

Ambitie 6: Voldoende ruimte en mogelijkheden om mee te kunnen doen

Wat is voldoende ruimte en mogelijkheden om mee te doen?

Iedere inwoner moet kunnen meedoen in de samenleving – op school, op het werk, in de buurt of binnen een vereniging. Meedoen betekent ook: gezien worden, je stem laten horen en bijdragen aan iets dat ertoe doet. In verbinding, ontmoeting en contact met elkaar.

“Met mijn vrijwilligerswerk ben ik gewoon heel blij. Daarmee kan je echt van nut zijn, kan ik mijn eigen ervaringen inzetten en op die manier ben je dan toch wel waardevol.”

Maar niet iedereen heeft daar dezelfde kansen toe. Soms zijn taalbarrières, digitale vaardigheden of een gebrek aan netwerk belemmeringen om actief deel te nemen. Ook sociaal isolement of onzekerheid kunnen ervoor zorgen dat iemand aan de zijlijn blijft staan. Inactiviteit maakt mensen sneller ziek.

Wat doet de gemeente?

De gemeente ondersteunt inwoners die hun buurt of gemeenschap willen **versterken**, bijvoorbeeld via buurtinitiatieven, vrijwilligerswerk of lokale organisaties. We helpen hen met advies, middelen of verbinden van mensen en ideeën. Daarnaast maken we het mogelijk dat mensen zich door de gemeente kunnen verplaatsen; door fietsen, lopen, het gebruik van het OV en deelvoertuigen makkelijker en veiliger te maken.

Daarnaast investeren we in **basisvaardigheden** zoals taal, rekenen en digitale vaardigheden. Die zijn essentieel om zelfstandig te kunnen functioneren en actief te blijven in een snel veranderende samenleving.

Ook bieden we specifieke **programma's** voor nieuwkomers, vluchtelingen en andere groepen voor wie participatie nog niet vanzelfsprekend is. Denk aan taalcursussen, werkervaringstrajecten en sociale ontmoetingsplekken.

Lange termijn agenda

Om te zorgen voor voldoende ruimte en mogelijkheden om mee te kunnen doen, willen we:

1. een sterker sociaal netwerk en verbondenheid met de buurt voor meer inwoners
2. maatschappelijke initiatieven meer ruimte geven door te ondersteunen en faciliteren
3. geletterdheid versterken, zoals taal, rekenen en digitale geletterdheid

Wat gaan we de komende 2 jaar doen (actieagenda)

Doel	Acties
Sterke sociale netwerken en ruimte voor maatschappelijke initiatieven	We zetten in op de aanpak Sterke Wijken. Hierin gaan we: Uit van samen; met inwoners, maatschappelijke organisaties, ondernemers en gemeente. Aan de slag met Anders Denken, Doen en Organiseren (ADDO). Samenwerken op basis van vertrouwen, gelijkwaardigheid en een gezamenlijke missie. We investeren in gelijke kansen en richten ons op mogelijkheden. Uitgangspunt zijn de inwoners. Starten met wijk- en buurtanalyses.
Geletterdheid versterken	We implementeren de Zutphense aanpak geletterdheid (ZAG) Bieden taalschakelklassen voor nieuwkomers Stimuleren samenwerking met onderwijsinstellingen en maatschappelijke organisaties.

5. Communicatie

“Het is moeilijk te vinden wat de mogelijkheden zijn, wat er kan. Dat weet je gewoon niet”

Zoals aangegeven in hoofdstuk 3 is vindbare en begrijpelijke communicatie één van de belangrijkste randvoorwaarden om bestaanszekerheid te versterken.

Wat willen we bereiken

- Informatie over (financiële) ondersteuning en hulp is **eenvoudig** te vinden, **begrijpelijk** en **toegankelijk** voor iedereen. Met duidelijk **zichtbare contactpunten** in de wijk. Zodat onze inwoners de weg weten te vinden
- Onze maatschappelijke partners weten de weg te vinden en we **kennen elkaar**
- **Bereiken** van **andere partijen**, zoals het Rijk over het belang van (financiële) bestaanszekerheid

We sluiten aan op de uitgangspunten van de visie op dienstverlening:

- **Persoonlijk:** gastvrij, toegankelijk en leveren maatwerk waar mogelijk
- **Betrouwbaar:** op tijd, transparant, duidelijk en doen wat we beloven
- **Verbindend:** samen met onze inwoners en organisaties, de samenleving staat centraal

Wat gaan we de komende 2 jaar doen?

Doel	Actie
Communicatie is vindbaar, begrijpelijk en toegankelijk	Met inzet van ervaringsdeskundigen maken van verschillende profielen van inwoners om doelgericht en met de juiste boodschap te communiceren Inzet van verschillende communicatiemiddelen via verschillende kanalen afgestemd op de inwoner Alle communicatie is begrijpelijk; hier betrekken we onze partners bij (Zutphense aanpak geletterdheid, Stichting Zutphen Literatuur) Trainen helder communiceren van professionals Actueel houden van informatie Hulpwijzer doorontwikkelen
Partners weten de weg en we kennen elkaar	Kennis delen en deskundigheidsbevordering in bijeenkomsten in de wijken, workshops, trainingen, uitnodigen sprekers (ervaringsdeskundigen)
Lobby	Bij Rijksoverheid en samenwerkingspartners pleiten voor structurele maatregelen en voldoende financiering om de bestaanszekerheid van inwoners te waarborgen Via regionale en landelijke platformen, onze boodschap telkens overbrengen en kracht bij zetten Aansluiten bij initiatieven die onze boodschap ondersteunen

6. Juridische randvoorwaarden

Wetgeving in dienst van de inwoner

De inwoner is ons vertrekpunt. Wet- en regelgeving mag geen hindernis vormen, maar moet juist bijdragen aan bestaanszekerheid en welzijn.

We benutten de ruimte binnen de bestaande regels om maatwerk mogelijk te maken, altijd vanuit het belang van de inwoner. Want wetgeving is niet de grens van wat mogelijk is, maar het startpunt van wat nodig is. Hieronder belichten we zes hoofdpunten.

Hoofdpunten van onze aanpak

1. **Juristen als ruimtezoekers**

Onze juristen zoeken actief naar de mogelijkheden binnen de wetten. Zij onderzoeken hoe regelgeving kan worden ingezet om inwoners beter te ondersteunen. De wet biedt mogelijkheden die maatwerk binnen de gemeente kunnen versterken. Door creatief en doordacht te werken, openen we de deur naar juridische oplossingen die niet alleen rechtmatig zijn, maar ook écht het verschil maken in het dagelijks leven van mensen.

2. **Borging van preventie**

Bestaanszekerheid begint vóór de crisis. We willen in ons beleid een fundament leggen dat voorkomt dat mensen vastlopen. Niet pas helpen wanneer het misgaat, maar ingrijpen voordat het zover is. Als we verankeren dat preventie de norm is, bouwen we aan een samenleving waarin niemand pas wordt gezien als het te laat is. Zodat onze regels niet alleen duidelijk en rechtvaardig zijn, maar ook proactief bijdragen aan het voorkomen van problemen.

3. **Maatwerk door samenwerking**

Om inwoners niet te laten dwalen in een wirwar van regels en loketten, werken juridische en beleidsmatige teams samen met de uitvoeringsprofessionals. Door casussen gezamenlijk te bespreken, ontdekken we betere oplossingen die aansluiten bij de behoefte van inwoners.

4. **Duidelijkheid en vertrouwen**

Besluitvorming moet helder en goed onderbouwd zijn. Inwoners hebben recht op duidelijke uitleg: waarom een keuze is gemaakt en hoe het hen helpt. Hoe meer duidelijkheid, hoe groter het vertrouwen – en vertrouwen vormt de basis voor een succesvolle aanpak van bestaanszekerheid.

5. **Waarborgen rechtvaardigheid**

We zorgen ervoor dat niet alleen regels worden nageleefd, maar ook rechtvaardigheid wordt gewaarborgd. Daarom willen we sneller signaleren, rechtvaardig handelen en helder zijn over wat kan en wat niet.

6. **Verantwoord omgaan met persoonsgegevens (AVG)**

Maatwerk en integrale samenwerking, vraagt extra aandacht voor zorgvuldigheid. Bijvoorbeeld voor het verwerken van persoonsgegevens binnen het sociaal domein. Binnen de mogelijkheden van de AVG. Zo kijken we naar innovatieve oplossingen, zoals één integraal sociaal dossier: een systeem waarbij alle relevante informatie beschikbaar is voor onze uitvoeringsprofessionals, zonder dat dit de privacy van de inwoners schaadt.

7. Vervolgstappen

Monitoring en evaluatie

We gaan aan de slag met de beschreven acties. Deze worden verder uitgewerkt in een **uitvoeringsagenda**. We monitoren aan de hand van de uitvoeringsagenda en sturen bij waar nodig. **Elke twee jaar** maken we de balans op en herijken we de koers. Wat werkt, wat werkt niet? Waar gaan we mee door, wat is klaar en waar stoppen we mee? Waar we nieuwe inzichten opdoen, of waar we ontdekken dat bepaalde acties onvoldoende bijdragen, stellen we bij. En we gaan aan de slag met nieuwe acties. Ook kunnen ontwikkelingen of de uitwerking van de verschillende beleidsplannen leiden tot andere acties of **bijstellingen**.

Het versterken van bestaanszekerheid maakt onderdeel uit van een beweging, die we samen maken.

Aanpassingen verordeningen en beleidsplannen

De acties uit deze lokale aanpak bestaanszekerheid vragen om **aanpassing** van in elk geval de **verordening en beleidsregels** participatiewet (werk, inkomen en participatie). Daarnaast zijn – zoals in de ambities ook aangegeven – verschillende **beleidsplannen** in ontwikkeling, die bijdragen aan bestaanszekerheid. De ambities en acties van deze lokale aanpak worden als input meegenomen. Dit betreft onder andere de doorontwikkeling van het sociaal ontwikkelbedrijf en het beleid op welzijn, jeugd, onderwijshuisvesting en volkshuisvesting.

Ondertussen zitten we niet stil; daar waar we al mee kunnen beginnen, gaan we mee **aan de slag**.

Bijlage 1. Evaluatie schuldhulpverlening

Inleiding

Jaarlijks krijgen veel inwoners van de gemeente Zutphen te maken met (problematische) schulden. Dit leidt tot stress, gezondheidsproblemen en soms zelfs tot huisuitzetting. Gemeente Zutphen doet er veel aan om deze inwoners te helpen om uit de schulden te komen. En te voorkomen dat andere inwoners geldzorgen krijgen. Dit doet de gemeente met verschillende organisaties.

De evaluatie richt zich op de uitvoering van het beleidsplan 'Passende Schuldhulp 2021–2024' in Zutphen, waarbij schuldhulp in het bredere perspectief van bestaanszekerheid wordt geplaatst. Deze aanpak integreert schuldhulp met thema's als inkomen, armoedebestrijding, en welzijn en sluit aan op het project 'Inwoner in beeld'. Het doel is om inwoners op een laagdrempelige en effectieve manier te ondersteunen, zodat zij niet alleen uit de schulden komen, maar ook duurzaam kunnen bouwen aan financiële stabiliteit.

Deze evaluatie geeft een overzicht van de huidige stand van zaken en de ontwikkelpunten waar de dienstverlening verbeterd kan worden.

Een sterke basis

Er gaat veel goed met schuldhulp in de gemeente Zutphen. De deskundigheid en betrokkenheid is groot. Dit is een sterke basis om de komende jaren op door te bouwen. Voorbeelden van wat er goed gaat:

- **Deskundigheid en Betrokkenheid:** Professionals, ketenpartners en betrokken inwoners geven aan dat er al veel goed gaat. Het team schuldhulp beschikt over een brede expertise en een hoge mate van betrokkenheid. Succesvolle initiatieven zoals budgetbeheer en pilots (bijv. de Schuldhulpaanpak met de Rechtbank Gelderland en het convenant met bewindvoerders) tonen aan dat er structurele verbeteringen zijn gerealiseerd.

- **Vergroting van Bereik:** Met vernieuwende communicatiemethoden, zoals de inzet flyers, winter- en zomeracties, en de samenwerking met diverse partners, is team schuldhulp meer zichtbaar geworden. Dit heeft geleid tot een grotere bekendheid onder zowel inwoners als andere professionals in de gemeente.
- **Concrete Resultaten:** Er is sprake van meetbare vooruitgang, zoals een daling van het aantal schuldenbewind, stijging in het gebruik van saneringskredieten en een stijging in het aantal succesvol afgeronde schuldregelingen. Bovendien geeft de klanttevredenheid aan dat inwoners over het algemeen positief zijn over de verleende hulp.

Verbeterkansen

Uit de evaluatie komen enkele samenhangende verbeterkansen naar voren. Deze betreffen zowel inhoudelijke processen als de samenwerking binnen het sociaal domein.

1. Vergroten effectiviteit Schuldhulp

Schuldhulp als onderdeel bestaanszekerheid

De evaluatie benadrukt dat schuldhulp niet als een losstaand thema moet worden beschouwd, maar als een integraal onderdeel van bestaanszekerheid. Er is behoefte aan een scherpere formulering van de doelen en een passend monitoringssysteem. Het advies is om – samen met beleids- en uitvoeringsmedewerkers – heldere indicatoren vast te leggen en bijvoorbeeld een speciaal team bestaanszekerheid op te zetten dat de koppeling tussen schuldhulp en andere voorzieningen bewaakt.

Inzet ervaringsdeskundigen

De betrokkenheid van ervaringsdeskundigen biedt aanzienlijke meerwaarde. Door inwoners die zelf door schuldenervaring zijn gegaan actief te betrekken, kan de dienstverlening beter worden afgestemd op wat echt nodig is. Deze

inbreng helpt niet alleen bij het verbeteren van de processen, maar maakt ook de aanpak menselijker en effectiever.

Communicatie

Op het gebied van communicatie zijn er eveneens ontwikkelkansen. Het taalgebruik, de toon en de gebruikte middelen (zowel online als offline) moeten worden aangepast op de beleving van de doelgroep. Een stress-sensitieve communicatie kan de toegankelijkheid voor inwoner verbeteren.

2. Doorontwikkeling maatwerk

Van ‘financieel zelfredzaam’ naar ‘zo financieel zelfredzaam mogelijk’

Het huidige uitgangspunt ‘financieel zelfredzaam’ blijkt niet voor alle inwoners haalbaar te zijn. Chronische stress, psychische problematiek en taal- of cultuurverschillen maken het voor een deel van de bevolking lastig om volledig zelfstandig te functioneren. Het wordt daarom aangeraden dit uitgangspunt te herformuleren naar “zo financieel zelfredzaam mogelijk”. Deze formulering biedt ruimte voor realistische, individuele doelstellingen en maatwerktrajecten.

Meer maatwerk in budgetbeheer

De inrichting van budgetbeheer blijkt soms te strak te zijn en sluit niet altijd aan bij de individuele behoeften. Daarom wordt geadviseerd de interventies aan te passen door diverse vormen van budgetbeheer in te bouwen – denk aan preventieve, kortdurende en langdurige vormen. Hierbij moet tevens duidelijk worden omschreven hoe afwijkingen van de standaardafspraken (op een transparante wijze) worden vastgelegd en wanneer een traject wordt afgerond.

Aanpak voor mensen die opnieuw in de schulden komen

Er is op dit moment (te) weinig inzicht in het aantal inwoners dat na een traject opnieuw in de schulden raakt en de achterliggende oorzaken hiervan. Het advies is eerst de omvang en redenen goed in kaart te brengen.

Vervolgens dient er een gerichte aanpak te worden ontwikkeld, waarin structurele nazorg en aanvullende begeleiding worden ingezet om terugval te voorkomen.

3. Meer en beter samenwerken

Integrale samenwerking sociaal domein

Hoewel de samenwerking tussen schuldhulpverleners en andere teams binnen het sociale domein de afgelopen jaren is verbeterd, is er nog ruimte voor verdere integratie. Het gezamenlijk opstellen van een hulpplan verloopt vaak op basis van persoonlijke contacten. Structureren van integrale casusbesprekingen of intervisies, waarin teams over de gehele problematiek van een huishouden spreken, kan de samenhang en effectiviteit verder vergroten.

Uitbreiden en versterken samenwerking in de hele keten

De samenwerking met externe organisaties – zoals energieleveranciers, woningcorporaties en zorgverzekeraars – heeft al positieve resultaten opgeleverd. Toch blijft het belangrijk deze verbindingen verder uit te breiden en te versterken. Door zowel informele als formele samenwerking te optimaliseren, kunnen signalen omtrent betalingsachterstanden sneller en effectiever worden opgepakt, wat de kwaliteit van de hulpverlening ten goede komt.

Helderheid in taak- en rolverdeling

Veel professionals ervaren dat een duidelijke taak- en rolverdeling cruciaal is voor een efficiënte aanpak. Er moeten concrete afspraken worden gemaakt over wie welke verantwoordelijkheid draagt, zodat er geen versnippering ontstaat. Het inzetten van methodieken zoals de klantreismethodiek kan hierbij helpen door per fase in het traject duidelijk te definiëren wie wat doet.

Duidelijkheid over AVG

De strikte privacyregels (AVG) vormen voor veel medewerkers een belemmering voor een soepele samenwerking. Het advies is dan ook om via intern overleg te onderzoeken welke gegevens gedeeld mogen worden en om duidelijke richtlijnen op te stellen, zodat medewerkers effectiever kunnen samenwerken.

4. Effectieve aanpak specifieke doelgroepen

Jongeren

Uit de evaluatie blijkt dat jongeren vaak niet optimaal geholpen worden door de huidige vorm van schuldhulp. Ze ervaren de interventies als te strak en missen aansluiting bij hun leefwereld. Het advies is daarom om voor deze doelgroep gebruik te maken van eigentijdse communicatiemiddelen als social media en interactieve online platforms, gecombineerd met een meer persoonlijke en domein overstijgende aanpak (bijvoorbeeld door samenwerking met onderwijs- en jeugdinstituten).

Statushouders

Statushouders worden geconfronteerd met specifieke uitdagingen, zoals taalbarrières en cultuurverschillen, die de toegang tot hulp belemmeren. Er is daarom behoefte aan een op maat gemaakte aanpak, waarin onder meer het inzetten van tolken, eenvoudiger communicatiemiddelen en intensievere begeleiding centraal staat. Dit om ervoor te zorgen dat statushouders vanaf het eerste moment op een passende manier worden ondersteund.

5. Minder inwoners in schuldhulp

Doorontwikkeling preventie

Naast de hulpverlening is het voorkomen van schulden cruciaal. Het advies is om de preventieve aanpak verder te ontwikkelen, door life-events en risicofactoren als signalen serieus te nemen. Vroegtijdige interventie bij gebeurtenissen zoals scheidingen, inkomensdalingen of gezondheidsproblemen kan voorkomen dat inwoners in een vicieuze

schuldencirkel terechtkomen. Samenwerking met partijen als woningcorporaties en zorgverleners kan hierbij de effectiviteit vergroten.

Doorontwikkelingen vroegsignalering betalingsachterstanden

De huidige aanpak van vroegsignalering laat positieve resultaten zien, maar er is ruimte voor verbetering. Het advies is om de methodiek voor het signaleren van betalingsachterstanden kritisch te evalueren en bij te stellen. Hierbij kan gedacht worden aan het aanpassen van de timing van benadering en het verbeteren van afspraken met vaste lastenpartijen. Heldere, empathische communicatie is hierbij essentieel, zodat inwoners op een laagdrempelige manier worden benaderd en niet meerdere keren voor hetzelfde probleem in beeld komen.

Conclusie

De evaluatie bevestigt dat er binnen het team Schuldhulp een sterke basis ligt, dankzij de hoge deskundigheid en betrokkenheid van zowel professionals als ketenpartners. Dit vormt een sterke basis voor de toekomst. De voorgestelde verbeterkansen – van de inzet van ervaringsdeskundigen, communicatie verbeteren, via maatwerk in trajecten en versterking van de samenwerking, tot het ontwikkelen van specifieke aanpakken voor jongeren en het verbeteren van preventieve maatregelen – bieden concrete handvatten om de effectiviteit en bereikbaarheid van de schuldhulpverlening in de gemeente Zutphen te vergroten.

Een groot deel van deze verbeterpunten sluit aan bij de Lokale Aanpak Bestaanszekerheid, terwijl andere direct door het team Schuldhulp worden opgepakt in een uitvoeringsplan. De strategische focus ligt hierbij op integreren van schuldhulp als integraal onderdeel van een breder bestaanszekerheidsbeleid, zodat inwoners niet alleen geholpen worden bij schuldenproblematiek, maar daadwerkelijk duurzame financiële stabiliteit bereiken.

Bijlage 2. Samenvatting interviews inwoners

Aanbevelingen:

- Investeer in toegankelijke en zichtbare hulpverlening
 - Eén duidelijk punt voor hulp
 - Minder bureaucratische obstakels
 - Bied maatwerk, bv huisbezoek bij complexe situaties
 - Ken automatisch toe als het kan
 - Bied ondersteuning in begrijpelijke taal en meerdere talen
 - Zorg voor inlooplekken, zonder afspraak
- Versterk het sociale netwerk in de wijken
 - Meer en beter zichtbare plekken om te ontmoeten in de buurt
 - Met een aanbod dat past bij de buurt
 - Ondersteun gebruik van buurtapps voor praktische hulp en verbinding
- Maak gebruik van mensen met ervaring
- Zorg voor nazorg na schuldhulp
 - Voorkom terugval door nazorg
 - Bied lessen over omgaan met geld
- Bied mogelijkheden voor samen wonen op een slimme manier
- Verbeter de informatievoorziening
 - Vermijd lange keuzemenu's en ingewikkelde formulieren
 - Bied alternatieven voor beperkte digitale vaardigheden

Het onderzoek

De gemeente Zutphen wil inwoners met een laag inkomen beter ondersteunen. Daarom is onderzoek gedaan naar hun ervaringen met bestaanszekerheid. In totaal zijn 22 inwoners geïnterviewd. Deze inwoners komen uit verschillende wijken van Zutphen en hebben verschillende leeftijden. Zij vertelden over hun dagelijks leven, waar zij tevreden over zijn, welke problemen zij ervaren en wat volgens hen beter kan.

Wat is bestaanszekerheid volgens de deelnemers?

Voor veel deelnemers betekent bestaanszekerheid dat je genoeg geld hebt om van te leven. Het hebben van een huis en naar de huisarts of het ziekenhuis kunnen wordt ook genoemd. Daarnaast is meedoen in de samenleving belangrijk, door af en toe iets leuk te kunnen doen. Ook denken ze aan genoeg sociale contacten, zoals met vrienden, familie en buren.

Wat gaat goed?

Meerdere deelnemers zijn blij met hun gezondheid en die van het gezin. Ze zijn ook tevreden met hun woning of met het contact met vrienden of familie. Sommige deelnemers zijn vooral trots op hun kinderen. Ze vertellen dat hun zoon of dochter zich goed ontwikkelt, zelfstandig is geworden of een goede baan heeft gevonden.

“Ik ben trots op dat alle drie mijn kinderen goed terecht zijn gekomen. Alle drie hebben ze een goede baan.”

Wat wil je veranderen?

Veel deelnemers hebben zorgen. Gezondheidsproblemen (lichamelijk en geestelijk) maken het moeilijk om te werken of mee te doen aan het dagelijks leven. De kosten voor boodschappen, energie en zorg zijn hoog, wat bij veel mensen voor stress zorgt. Mensen vertellen dat zij geen geld hebben voor onverwachte kosten, zoals een kapotte wasmachine of een bezoek aan de dierenarts. Anderen wonen op een plek waar ze zich niet veilig voelen, of in een woning die niet goed bij hun situatie past. Voor jongeren is het moeilijk om zelfstandig te wonen. Ouderen of mensen met een handicap maken zich zorgen over eenzaamheid.

Ideeën voor de toekomst

Verschillende organisaties hebben ideeën bedacht om inwoners met een laag inkomen beter te ondersteunen en bestaanszekerheid te verbeteren. De deelnemers hebben verteld wat ze hiervan vinden. Hieruit komen de volgende ideeën:

- **Eén duidelijk punt voor hulp**
Mensen willen graag weten waar ze hulp kunnen krijgen. Het moet makkelijk zijn, zonder moeilijke regels.
- **Hulp van mensen met ervaring**
Mensen die zelf geldproblemen hebben gehad, kunnen anderen goed helpen. Ze weten hoe het voelt.
- **Lessen over omgaan met geld**
Op school en thuis leren over geld is belangrijk. Zo kunnen problemen worden voorkomen.
- **Meer plekken om elkaar te ontmoeten in de buurt**
Buurthuizen zijn belangrijk. Maar niet iedereen weet dat ze er zijn. Ze mogen beter zichtbaar zijn.
- **Samen wonen op een slimme manier**
Bijvoorbeeld jongeren en ouderen samen in één huis. Zo is het goedkoper en minder eenzaam.

Bijlage 3. Samenvatting interviews onderzoek werkenden

Het onderzoek

Een passende, betaalbare woning, toegang tot zorg en onderwijs en voldoende inkomen om kosten van levensonderhoud mee te betalen: dit zijn de kernvoorwaarden voor een bestaanszeker leven. Toch zijn er in Nederland veel inwoners die in bestaansonzekerheid verkeren omdat deze voorwaarden voor hen onvoldoende op orde zijn. Dit heeft onder andere stressklachten, afname van de gezondheid en het uitstellen van levenskeuzes tot gevolg. Bestaansonzekerheid en armoede hangen nauw samen.

De gemeente Zutphen concludeert dat steeds meer werkenden moeite hebben met het betalen van de rekeningen en dat armoede niet ophoudt boven de grenzen van het sociaal minimum. Werkende armen melden zich amper met een hulpvraag bij de gemeente en benutten niet alle voorzieningen. De gemeente Zutphen wil bestaanszekerheid voor alle inwoners en werkt aan een Lokale Aanpak Bestaanszekerheid. Als onderdeel hiervan is onderzoek gedaan naar de ondersteuningsbehoefte van werkende armen om een zeker bestaan te kunnen leiden.

Negen inwoners met een betaalde baan of eigen onderneming en een inkomen op of rond de armoedegrens van het CBS, SCP en Nibud zijn gesproken aan de hand van semi-gestructureerde diepte-interviews. Zij zijn gevraagd naar hun behoeften, knelpunten die zij ervaren en naar hun vertrouwen in de overheid.

Bevindingen

De meeste inwoners hebben de behoefte aan maatwerk en een menselijke benadering in de uitdagingen die zij tegenkomen op het gebied van hun financiële situatie in combinatie met hun werk, gezinsleven, gezondheid en soms beperkte sociaal netwerk.

Inwoners willen dat zowel de landelijke als lokale overheid en andere betrokken (zorg)instanties meedenken over wat zij nodig hebben om een bestaanszeker leven te kunnen leiden. Zij hebben behoefte aan een vast aanspreekpunt met kennis van zaken, duidelijke informatie en gebruiksvriendelijke systemen. De gemeente moet daarin op diverse manieren bereikbaar zijn: zowel via de telefoon en mail als via inloophmomenten. Informatievoorziening moet breed worden ingezet: van sociale media tot aan huis-aan-huis blad Contact.

Aanbevelingen

De belangrijkste aanbevelingen op basis van dit onderzoek zijn:

- het verbeteren van de gemeentelijke toegankelijkheid en informatievoorziening door het gebruik van laagdrempelige contactmogelijkheden
- het versterken van de interne en externe samenwerking tussen de beleidsdomeinen rondom bestaanszekerheid en netwerkpartners in de stad
- verbeteren van de ondersteuning aan zelfstandige ondernemers met bijvoorbeeld trainingen gericht op financiën en het versterken verbinding en delen van deskundigheid tussen ervaren en beginnende ondernemers
- het bieden van maatwerk aan inwoners door uit te gaan van het besteedbaar inkomen en hun persoonlijke hulpvragen

Bijlage 4. Input maatschappelijke partners

Gemeentebreed

Toekomst

Inkomen/ondersteuning/zorg

- Financiële stabiliteit/ basisbaan cq basisinkomen.
- Eén eenvoudige toegang op een centrale plek.
- Simpel systeem, 1 aanvraag, vanuit 1 organisatie.
- De informatie is begrijpelijk en toegankelijk voor iedereen en we weten onze inwoners goed te bereiken.
- A.I. is geïntegreerd in onze systemen.
- Er zijn minder professionals doordat mensen elkaar helpen.
- Professionals werken vanuit vertrouwen en communiceren duidelijk en transparant.
- Goede samenwerking tussen partners in de wijk.
- We zijn voortdurend in gesprek met de inwoners.
- Inzet van ervaringsdeskundigen en inwoners is heel gewoon.

Kanselijkheid

- Iedereen groeit op met kanselijkheid en zonder armoede. De jeugd heeft een goede basis vanuit school meegekregen en leert financieel zelfredzaam te zijn.

Wonen

- Er zijn voldoende betaalbare woningen en diverse woonvormen, zoals woningdeling en gemeenschappen waar jong en oud samenleeft en voor elkaar zorgt; er is een goede doorstroom en geen scheefgroei.

De wijk

- De wijken zijn inclusief, met verschillende samenstellingen en betrokkenheid.
- De overheid is bijna niet aanwezig in de wijk; voorzieningen (oa buurthuizen, huurcomplexen en energie) zijn in beheer en eigendom van de inwoners zelf.
- De overheid/gemeente steunt initiatieven zonder ingewikkelde regels en vergunningen. Er kan heel veel.
- Er is geen eenzaamheid, dankzij goede voorzieningen, ontmoetingsplekken en veel sociale interactie.
- Iedereen doet mee en is waardevol. Er zijn voldoende kansen en aanbod voor werk, opleiding of vrijwilligerswerk in de wijk.
- Elektriciteit is (bijna) gratis en lokaal geproduceerd en in eigendom.

Mobiliteit

- Het openbaar vervoer is goedkoop/gratis, overal dichtbij en toegankelijk.

Gemeentebreed

Acties

Inkomen/ ondersteuning/zorg

- Versimpel! Met één eenvoudige toegang tot hulp en eenvoudige aanvraagprocedure (1 aanvraag, 1 centrale plek, minder regels, automatische toekenning).
- Ga met inwoners in gesprek.
- Begrijpelijke en toegankelijke informatie: sluit aan bij de doelgroep.
- Leid consulenten op in begeleiding complexe aanvragen.
- Vergroot bereik via mensen die achter de deur komen (energiefixers, woningbouw)
- Wees zichtbaar in de wijk, bv via inloopspreekuren.
- Ja mits, ipv nee tenzij. Bouw vertrouwen op.
- Kijk vanuit de vraag en niet vanuit regelingen. Halen i.p.v. brengen.
- Gebruik ervaringsdeskundigen.
- Zet A.I. in.

Kanselijkheid

- Investeer in financiële vaardigheden vanaf de basisschool.
- Communiceer aansluitend bij hun taal en leefwereld (bv influencers).
- Samenwerken scholen en verenigingen met de buurt (vb lessen dementie).
- Vraag de kinderen wat ze willen en kunnen, benut de talenten.

Wonen

- Creatieve woonvormen mogelijk maken (woningdelen, flexwoningen).
- Toewijzingsysteem veranderen (bv voorrang bij tegenprestatie).
- Woningdelen zonder financieel gevolg.

Samenwerking

- Meer samenwerking tussen sociaal en fysiek domein (sterke wijken).
- Informeer elkaar en zoek elkaar op.
- Zorg voor informatie bij alle partners in de wijk.
- Samenwerking scholen met de buurt.
- Heb het erover in je eigen werk. Kracht van de herhaling!

De wijk

- Durf als gemeente los te laten.
- Faciliteer initiatieven zonder (teveel) regels (wijkbudget zonder resultaatverplichting).
- Oprichten wijkbedrijf mogelijk maken.
- Maak aanvraag voorzieningen makkelijker maken en ken voor langere tijd toe.
- Start projecten voor energiecollectieven in eigendom en beheer door inwoners.
- Breng de gemeente dichtbij. Mensen in de wijk die gelijk vragen kunnen beantwoorden.

Leesten/Warnsveld - Nu

- Sterke sociale contacten – veerkrachtige inwoners
- Sterk verenigingsleven Warnsveld
- Sterker wordend aanbod in activiteiten Leesten
- Woningtekort – beperkte doorstroom – verschil arm/rijk
- Jongeren en ouderen – missen sociale activiteiten en OV
- Schulden/problemen achter de voordeur?
- Veel scheidingen – buurt met veel gezinnen
- Inwoners trekken niet gemakkelijk aan de bel

Leesten/Warnsveld - Toekomst

*Bereikbaarheid, sociale samenhang,
voldoende passende woningen*

- Mensen kunnen blijven wonen
- Gericht op ontmoeting, de bieb is het huis van de wijk, overal koffietentjes
- Veel natuur, groen en voedselbos
- Leesten is goed bereikbaar
- Voldoende basis voorzieningen

Leesten/Warnsveld - Acties

- De bieb wordt het huis van de wijk!
- Geef ruimte voor koffietentjes/kleine ontmoetingsplekken in Leesten
- Zorg voor betere bereikbaarheid met OV in Leesten
- Betere toegankelijkheid van voorzieningen voor mensen met beperkingen
- Gesprek over wonen van de toekomst

Zuidwijken - Nu

- Groene wijk
- Veel initiatieven en onderlinge verbindingen
- Goede voorzieningen
- Mensen willen blijven wonen, is een bloemkool wijk
- Wat saaie wijk – niet erg uitnodigend
- Scheef wonen – ouderen blijven in grote woningen
- Weinig voor jeugd, probleem gezinnen
- Armoede onder alleenstaanden – verborgen armoede
- Huisartsen zitten vol
- Ouderen onveiligheid

Zuidwijken - Toekomst

Vitaal, groen en verbonden

- Gemengde wooncomplexen jong-oud
- Wijkbedrijf opgericht
- Binnen wijkbedrijf, innovatie met leer- en ontwikkelplein
- Zorg dichtbij huis – specialistische ouderenzorg
- Wekelijks 200 activiteiten
- Huisartsen werken breed samen
- Buurt groen, uitnodigend en verzorgd

Zuidwijken - Acties

- Uitwijk huis van de buurt
- Profileer GelreWerk! Versterk het zelfstandig inkomen verwerven.
- Gemeente biedt huisartsen mogelijkheden om gemakkelijker uit te breiden.
- Specialistische ouderenzorg in de wijk
- Beroepskrachtenoverleg en Middenkaderoverleg laagdrempelig regelen

Waterkwartier - Nu

- Saamhorigheid en actieve organisaties
- Voldoende voorzieningen
- Tevredenheid over woningen, problemen met zwerfafval, geluidsoverlast e.d.
- Generatie armoede en leven op het randje
- Wantrouwen naar overheid en organisaties
- Kinderen groeien op in armoede
- Cultuur- en taalbarrière.
- Negatief beeld jongeren.
- Eenzaamheid (bij ouderen)
- Veel grote gezinnen in kleine woningen

Waterkwartier - Toekomst

Saamhorigheid, krachtig, (creatieve) verbinding, vertrouwen

- Sterke wijk, inwoners helpen elkaar problemen op te lossen
- De inkomensverdeling is gelijk
- Arbeidsmarkt overbruggt de kloof naar mensen
- Culturen zijn dichterbij elkaar
- Meer vertrouwen in overheid en organisaties
- Talenten ontwikkelen van jong en oud

Waterkwartier - Acties

- Betrek vrijwilligers uit de wijk, stel buurtbeheerders aan
- Zorg voor ED's en sleutelfiguren
- Verbeter nazorg – zorg dat mensen niet terugvallen
- Focus op besteedbaar inkomen ipv bijstandsnorm
- Meer maatwerk
- Vertelt de succesverhalen van de kracht van de wijk
- Mensen in hun kracht zien!
- Werk met basisinkomen

Noordveen /binnenstad/ De Hoven - Nu

- Noordveen grote diversiteit in soorten woningen
- Saamhorigheid in Noordveen, dementievriendelijke snackbar
- De Hoven: mensen zijn trots om er te wonen!
- Binnenstad: leegstand boven winkelpanden – particuliere huurders
- In Noordveen weinig inwonerinitiatieven. Bruisend buurtcentrum ontbreekt.
- Noordveen: armoede achter de voordeur. Veel psychische problematiek.

Noordveen /binnenstad/ De Hoven - Toekomst

Bruisend, verbindend, dichtbij en stabiel

- Stabiteit in de wijk: energie, basisinkomen, persoonlijk contact, informele netwerken
- Alles is ontschot
- Er is een bruisend buurtcentrum van de inwoners
- Uni en HBO in Zutphen
- In de wijk zijn veel kleine bedrijven
- Stadslandbouw in Noordveen

Noordveen /binnenstad/ De Hoven - Acties

- Ondernemerschap stimuleren – ruimte kleine bedrijfjes ook in sociale huurwoning.
- Bruisend wijkhart – gemeente koopt gebouw en geeft terug aan de inwoners.
- Broedplaats geeft plek aan jongeren.
- Voorbeelden van de wijk, gebruik influencers.
- Gebruik AI.

Noorderhaven - Nu

- Mooie wijk met aandacht en kwaliteit gebouwd
- Veel initiatieven en onderlinge bindingen
- Prima voorzieningen dichtbij
- Veel ouderen, risico op eenzaamheid
- Goede buurt, prettig wonen, weinig problematiek
- Goede OV-voorzieningen

Noorderhaven - Acties

- Een eigen plek voor ontmoetingen/buurthuis
- Behouden van kleinschaligheid en nabijheid, houd de lijntjes kort
- Organiseren week van de wijk, uitbouwen initiatieven
- Een supermarkt zou een waardevolle aanvulling zijn

Noorderhaven - Toekomst

Stabiel, Prettig, Sociaal

- Veel activiteiten en verbinding
- Iedereen kan zichzelf goed redden, geen armoede
- Er is voldoende woonruimte voor iedereen (kleiner wonen is gewoon)
- Bereikbaarheid is prima en betaalbaar

